

Marine Stewardship Council: Van waar komt jouw vis?

20200381
Augustus 2020

Marie Laenen
Lore Verhoogen

Over het onderzoek

Online onderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau iVOX in opdracht van MSC tussen 7 en 14 januari 2020 bij 1.000 Belgen, representatief op geslacht, taal, leeftijd en diploma. De maximale foutenmarge bij 1.000 Belgen bedraagt 3,02%.

Key conclusions

- Duurzame en verantwoorde visvangst belangrijk voor Belgen.
- Belg weet niet waar zijn vis vandaan komt.
- Labels meest gebruikte én vertrouwde manier om duurzaamheid na te gaan.

Duurzame en verantwoorde visvangst belangrijk voor Belgen

9 op de 10 Belgen noemen de duurzaamheid van de vis- en schaaldieren die ze eten belangrijk. Die duurzaamheid zien ze vooral als het beschermen van gezonde visbestanden en het vermijden van destructieve vangmethoden. Ook de lokale herkomst van vis is voor 8 op de 10 Belgen belangrijk. Wanneer ze denken aan “lokale vis” gaat het dan vooral echt vis die gevangen wordt door Belgische vissers. Ook traceerbaarheid van vis is voor bijna 9 op de 10 Belgen belangrijk.

- Een grote meerderheid van de Belgen (89%) noemt de duurzaamheid van de vis- en schaaldieren die ze eten belangrijk.
 - Oudere respondenten geven dit nog vaker aan (<=34: 84%, 35-54: 87%, 55+: 96%).
 - Fervente viseters geven ook vaker aan dat ze dit belangrijk vinden (graag vis eten: 92%, niet graag vis eten: 82%).
- Wat betekent “duurzame en verantwoorde vis” voor Belgen? Gevraagd naar hun top-3 van kenmerken van duurzame en verantwoorde vis, worden gezonde visbestanden het meeste genoemd (52%). Ook niet-destructieve vangstmethoden worden door de helft van de Belgen (49%) in hun top-3 vernoemd. 42% noemt ook de bescherming van de biodiversiteit in zijn top-3.
- 3 op de 4 Belgen (77%) geven aan dat ze ook de lokale herkomst van vis en schelpdieren belangrijk vinden.
- Lokale visserij betekent voor de overgrote meerderheid van de Belgen (75%) dat de vis geproduceerd is door Belgische vissers of kwekers. Volgens 16% valt ook vis die geïmporteerd wordt van Europese vissers of kwekers, en verwerkt wordt door Belgische bedrijven onder de noemer “lokaal”. Slechts 5% zou echter hetzelfde zeggen als die vis geïmporteerd is van vissers of kwekers wereldwijd.

- Toch weet een meerderheid van de Belgen (54%) dat lokale herkomst slechts één aspect is van duurzaamheid, en dat lokale producten dus niet altijd duurzamer zijn. Een derde van de Belgen (35%) vindt echter wél dat lokale producten altijd duurzamer zijn.
- Traceerbaarheid wordt door maar liefst 85% van de Belgen belangrijk genoemd.
- 2 op de 5 Belgen (40%) beseft immers dat maar liefst 30% van de vis en zeevruchten die we consumeren eigenlijk een compleet andere soort is dan wat op de verpakking staat aangegeven. 18% denkt zelfs dat dit percentage nog hoger ligt.

Belg weet niet waar zijn vis vandaan komt

De Belgische kennis van de afkomst van vissen is tamelijk slecht. Een meerderheid van de bevraagde Belgen kan van geen enkele voorgelegde vis alle mogelijke herkomsten opnoemen. Behalve voor de grijze garnaal kan zelfs nooit een meerderheid één van de afkomsten van de vis juist benoemen.

- Van **grijze garnalen** is de oorsprong het best bekend van alle bevraagde vissen en schelpdieren. Maar liefst 65% van de Belgen weet dat deze garnalen gevangen worden door Belgische vissers in de Noordzee. 17% weet dat ook andere Europese landen de garnalen vangen in de Noordzee.
- Een relatief groot aandeel van de Belgen weet dat **tong** gevangen wordt door Belgische vissers in de Noordzee (43%) en door andere Europese landen in de Noordzee (19%). 9% weet bovendien dat de vis gevangen wordt door andere Europese landen in de Atlantische Oceaan. Slechts 5% van de Belgen weet dat Tong ook gekweekt wordt in Europa.
- 2 op de 5 Belgen (36%) weten dat **kabeljauw** door Belgische vissers gevangen wordt in de Noordzee. 22% weet ook dat ze door andere Europese landen in de Noordzee gevangen worden. 16% weet dat deze vis door andere Europese landen in de Atlantische oceaan gevangen wordt, en 14% weet dat ook Belgische vissers deze vis vangen, niet in de Noordzee. 8% weet dat deze vis gekweekt wordt in Europa. 7% weet dat ze elders in de wereld gevangen wordt.
- 3 op de 10 Belgen (29%) weten dat **zalm** gekweekt wordt binnen Europa. Slechts 2% duidt echter correct aan dat zalm ook in Amerika gekweekt wordt. 13% van de Belgen weet ook dat zalm elders in de wereld gevangen wordt.
- Een redelijk groot aandeel van de Belgen denkt foutief dat zalm door andere Europese landen gevangen wordt in de Atlantische Oceaan (28%) of in de Noordzee (15%).
- 3 op de 10 bevraagde Belgen (30%) weten dat de **pangasius** gekweekt wordt in Azië.
- 3 op de 10 Belgen (28%) weten dat **tonijn** elders in de wereld gevangen wordt, en 21% weet eveneens dat ze door andere Europese landen in de Atlantische Oceaan gevangen worden.
- Bijna 1 op de 10 (9%) denkt echter dat tonijn gekweekt wordt in Europa.

- 1 op de 4 Belgen (24%) weet dat **tijgergarnalen** gekweekt worden in Azië. 18% weet ook dat deze garnalen buiten Europa gevangen worden. Slechts 1% van de respondenten weet echter dat tijgergarnalen ook in Amerika gekweekt worden.
- Maar liefst 41% van de Belgen denkt foutief dat **forel** gekweekt wordt in België. 18% weet echter wel dat de vis gekweekt wordt in Europa. Slechts 5% weet echter dat forel ook elders in de wereld gevangen wordt, en een nog kleiner aandeel weet dat ze gekweekt wordt in Amerika (1%) en Azië (1%).
- Over de herkomst van de **zeebaars** is veel onwetendheid: de helft van de Belgen (48%) zegt geen idee te hebben waar deze vandaan komt en slechts 12% weet dat ze gevangen wordt door Europese landen in de Noordzee. Daarnaast weet 7% dat de vis gekweekt wordt in Europa, en weet slechts 3% dat de vis ook in België gekweekt wordt.
- Een redelijk groot deel van de respondenten denkt echter foutief dat de zeebaars gevangen wordt door Belgische vissers in de Noordzee (20%) of door andere Europese landen gevangen wordt in de Atlantische Oceaan (13%).
- 1 op de 2 Belgen (47%) geeft aan geen idee te hebben waar **koolvis** voor vissticks vandaan komt. Slechts 15% weet dat deze vissen buiten Europa gevangen worden.

Labels meest gebruikte én vertrouwde manier om duurzaamheid na te gaan

Wanneer Belgen in de winkel willen nagaan of hun vis duurzaam/verantwoord geproduceerd is, gaan meer dan 2 op de 5 van hen op zoek naar een keurlabel. Een iets minder grote groep zou zelf gaan kijken naar de herkomst van de vis of zou kijken of de vis gevangen is of gekweekt. 1 op de 4 Belgen weet niet wie ze kunnen vertrouwen om claims te maken rond duurzame vis. Dubbel zo veel Belgen – ongeveer 1 op 2 – vertrouwt echter in certificerings- en etiketteringsprogramma's (zoals de MSC en ASC).

- Wanneer Belgen in de winkel willen nagaan of hun vis duurzaam/verantwoord geproduceerd is, gaat 44% van hen op zoek naar een keurlabel. Daarmee is een keurlabel de meest genoemde manier om dit na te gaan.
 - Jongere respondenten zouden vaker nakijken of er een keurlabel op de verpakking staat (<=34: 48%, 35-54: 47%, 55+: 38%).
- 36% van de Belgen geeft (ook) aan dat ze zouden gaan kijken naar de herkomst van de vis, en 21% zou gaan kijken of de vis wild gevangen is of gekweekt. Nog eens 20% zou het aan de winkelier vragen.
 - Hier zijn het de oudere respondenten die vaker zouden kijken naar de herkomst van de vis (<=34: 32%, 35-54: 31%, 55+: 45%), of zouden kijken of de vis gevangen/gekweekt is (<=34: 18%, 35-54: 16%, 55+: 28%). Zij zouden dit bovendien ook vaker vragen aan de winkelier (<=34: 16%, 35-54: 17%, 55+: 27%).
- 1 op de 4 respondenten (23%) zeggen geen idee te hebben wie ze kunnen vertrouwen om claims te maken over de duurzaamheid/verantwoordheid van een bepaalde vis. 45% geeft echter aan dat ze certificerings- en etiketteringsprogramma's (zoals de MSC en ASC) vertrouwen. 26% vertrouwt ook NGO's zoals WWF en GoodPlanet. Een even groot aandeel (26%) zou lokale leveranciers en kwekers zelf geloven.
- Slechts 13% van de bevroegde Belgen geeft aan de (EU-) regering te vertrouwen bij dit soort claims.

- Nochtans wordt de (EU-)regering het vaakst genoemd als de instantie die verantwoordelijk zou moeten zijn voor duurzame of verantwoorde productie (45%). 37% vindt dat die verantwoordelijkheid moet liggen bij certificerings- en etiketteringsprogramma's (zoals de MSC en ASC). 35% legt de verantwoordelijkheid bij de lokale leveranciers, boeren en vissers zelf.